

Esős évszak

Nedves szél fúj a Tisza felől, de a galériaerdő fáí, akár az Erciék portáján lévő hatalmas diófák, alig rezzennek. Nehezek az ágak, mindennap esik, a leveleknek nincs idejük lecsepegni. Az udvaron tócsák. Az egyikben Tofu, a puli fetreng. Bogánccsal van tele a szőre, azoktól akar megszabadulni. Sáros lesz a bundája, ennyit ér el. Tofu nehezen viseli, ha sáros a farka. Olyankor megpróbálja elérni a szájával, amiből veszett kergetőzés lesz: önmagát kergeti. Fidler Sanyi elhatározta már párszor, hogy megnyírja a kutyát, vagy legalább kivágja a bogánccsokat, csakhogy a régi szabászolló sosincs kéznél, kedve meg nincs kutakodni utána a fészkerben. Sanyi pedáns, szorgos környezetben nőtt föl. Ő is ilyen lett. De Újszálláson meglassultak a gondolatai, tettei.

Most utálkozva néz szét. Mikor először volt Újszálláson, már akkor taszította a düledező árnyékszékek látványa. Van csatorna, az emberek mégis a régi budit használják. Mert az ingyen van. Ilyen nép ez. A gáz is hiába van bevezetve, be nem kapcsolnák. Inkább megrakják gazzal a cserépkályhát a kisszobában, és ott, összebújva húzzák ki tavaszig. A pálinkára bezzeg nem sajnálják a pénzt. A férfiak a kocsmában tankolnak, az asszonyok otthon.

A svábos józansághoz szokott Sanyinak elege van az egészségből. „Minek vettem el Emcít? Minek jöttem én ide?” – kérdezi magát sokadszor. Ezúttal sem tudja a választ.

Az undor meggyűlik a torkában, okádnia kell. Előrehajol. Nem mozdul a gyomra, nem remeg meg a nyelvcsöve.

Bizsergést érez az orrában. Ez már sokkal jobb, ebből még egy tisztességes, jóleső tüszentés is kiszülhet. És már beleéli magát az élvezetbe, mikor alábbhagy az inger. Ez viszont nagyon rossz: a félbemaradt prüszkölés. Mintha a partnál akadna le a csuka a horogról.

– A kurva anyját! – kiáltja mérgében.

Emci megjön a boltból. Két és fél embert talál otthon. Sanyit, aki csípőre tett kézzel rá vár, Zolikát, a napszámost, aki a gangon kiflit rágcsál, és Apust. Apus berúgott és elaludt a kapuban, deréktől kilóg a járdára, tehát csak félig van itt. Emci töpreng, mit csináljon vele. Ha behúzza, nem látják a csúfságot a szomszédok. De Apusról amúgy is mindenki tudja, miféle, így meg, ha gúnyolódni kezdenek vele, hátha észhez tér, és nem jön többet. Hiszen már nem itt lakik, Anyussal elköltöztek Berti kereszthez. (Ha részeg, elfeledkezik róla.)

Emcinek sok a dolga, úgy érzi, majd' megszakad. Főz magára, Katira, Sanyira, Zolikára. Meg Apusra, Anyusra és Berti keresztre. Nekik el is kell vinnie, a falu másik végére. Ha Zolikára bízna, beleenne, Sanyinak meg derogál ilyenben segíteni.

Másnaponta takarít. Nem lehet ritkábban, mert Zolika behozza a sarat. Képtelenség ránevelni, hogy a gangon vegye le a bakancsát.

Hetente kétszer mosnia kell. Katira is. Ő pénzt ad az ellátásért, és úgy értelmezi, ebbe a tiszta ruha is beletartozik.

Emci naponta megy bevásárolni. Főleg az újszállási kis-

boltba. Pedig az drága. Sanyi igazán bevihetné furgonnal a naményi megába, de a férje addig forgatja a szót, míg az jön ki: éppen nem ér rá.

Mióta Apus végleg lerobbant, Kati meg azzal húzza ki magát a dolgok alól, hogy neki van rendes munkája (a naményi fürdőben ruhatáros), dolgozik ott eleget, a föld gondja is Emcire hárul. Na, van Zolika, ez a vörös hajú, törpeforma fickó, aki egyszer a faluban rekedt. Általános vélekedés szerint több vele a bosszúság, mint amennyi hasznot hajt, mégis rendre felfogadják, mert, bár Újszállás fele munkanélküli, csak ez a jöttment vállal napszámot. A többiek inkább a segélyre bázíroznak.

„Belerokkanok, jajj Istenem!” – gondolja Emci, ám az ilyen gondolatokkal nincs mit kezdeni.

„Mi a fenét csinál Emci egész nap?” – fut át Sanyi fején ebédkor. „A főzés nem terheli le, az biztos.” Valóban, a felesége három napra főz. Általában ugyanazt: húslevest és ránított csirkét. A leves még el is megy, de a csirke a harmadik nap már kékül a prézli alatt. És szívós, akár a taplógomba.

Sanyi viszolyogva nézi. Gondolkodik, megszagolja-e? Jobb, ha nem rettenti el magát még jobban. Szakítana belőle, de a hús úgy fordul ki a bundájából, mint ahogy a kígyó levedli pikkelyes bőrét.

Emci nem foglalkozik vele. Képes újságot olvas. Gyakran megy a fodrászatba beszélgetni, meg hogy a puhává olvasott magazinokat magával hozza. (Jolika, a fodrász engedi, úgyse tud velük mit kezdeni. A MÉH nem fizet a papírért, így a cigányok se járnak már, mint régen, házról házra gyűjteni.) Ha valamelyikben van egy nyereményjáték, aminek még

nem járt le a beérkezési határideje, azt kitölti és elküldi. Talaly nyert egy porszívót. (Pár hét múlva bemurelt. Azért a csövét fel lehetett használni a csirkeitatóhoz.)

– Mit írnak azok az újságok? – kérdi Sanyi Emcitol.

Az próbálja kitalálni, kötözködni vagy beszélgetni akar-e vele. Végül komolyan, fájdalommal a hangjában válaszol:

– Guy Ritchie végleg elhagyta Madonnát!

„Ezzel a libával nem megyek semmire!” – szűri le a tanulságot Sanyi.

Az udvaron Zolikába botlik. Ő még Emcಿನél is tökéletlenebb. Bár az is tény, hogy a feleségének van vele több gondja.

Zolika egész nap képes lenne enni. Szecs kavágóként tömi tele bendőjét a maradékokkal. (Ezzel voltaképpen hasznót is hajt.) Munkát magától sosem talál. Folyton utasítgatni kell. Emci (ha türelmét veszelve nem végzi el maga a feladatot) elmagyarázza, a fülébe rágja, mi a teendő, például, hogy krumplit kell fölszedni, és akkor... És akkor Zolika először is elővesz egy cigarettát. – Kolompééér, ráééér – mondja. Majd komótosan rágyújt. A füstöt is lassan fújja. Mindent lassan csinál. Tegnap például észrevette Emci, hogy bele van akadva a kerítésbe egy hosszú, rozsdás drót. Megkérte, hogy tekerje föl. Az fél napig szöszmötölt vele, s a végén még csálébban állt, mint eredetileg. Zolika az eszközöket nem használja, csak birizgálja. És mindig csak egy munkafázist végez el. A múltkor a krumpliföldön kiásott egy sort – aztán leült. Emci, mikor kiment ellenőrizni, dühében ugrálni kezdett.

– Miért nem húztad össze, te szerencsétlen! – ordította, az meg csak mosolygott bambán, és vakargatta a heréjét.

Másodjára a krumpli már halomban állt, de a zsákok még üresek voltak.

Most Zolika bámulnivalót keres. Megtalálja. A tyúkólhoz megy, a párosodó baromfikban kezd gyönyörködni.

– Izééégeti a kakas a tikot! Izééégeti! – kiáltja foghíjas szájával.

„Inkább szórna nekik egy kis darát! Ennek is mi jár a fejében?” – dörmög a konyhaablakban könyöklő Emci.

Újszálláson a férfiak harminc, a nők negyven körül kezdenek el félrelépni. Többnyire a szomszédal vagy egy falubelivel. Ne kelljen messzire járni. Vagy ha harmadosban almaszedést vállaló városiak jönnek Nyárligetéről, Naményből, akkor velük. A napszámossal henteregni is divat. Emci nem tudja elképzelni, hogy Zolika hozzáérjen.

(Az egyetlen jó dolog Zolikával kapcsolatban, hogy lehet neki adni egy nyaklevest, ha már nagyon idegesítő. Mulatságos, ahogy utána elkámpicsorodik.)

Tofu Fidler Sanyi mellett ugrándozik. A Tiszához, a jándi lapályhoz tartanak, arra szoktak sétálni.

A kutya emlékszik azokra a hatalmas, agyaras lényekre, melyek egyszerre rémítik, s mégis arra ingerlik, hogy megugassa, üldözőbe vegye őket. Meg is teheti, mert Sanyi gazda és cimborái a durranó rudakkal vigyáznak, nehogy egy agyaras kárt tehessen benne. Most nem érzi a nagy, szőrös állatok jelenlétét. Az eső elmosta a szagukat.

Az út menti tócsákból zöld fickók figyelik. Megmeredve. Nyáron jól el lehet velük szórakozni, ugrálnak összevissza. De az ízük nem jó, egyszer bekapott egy zöld fickót, és utána kiokádta a disznóöléses-vacsoramaradék lakomáját. Kár

volt érte. Egy másik zöld fickó meg csípős folyadékot spricelt a szemébe. Azt hitte, megvakul.

A pocsolják mögött nemrég érkezett fekete, csőrös fickók bólogatnak mezgerelés közben. Napraforgófej-darabokból csipegetik ki a magot. Olyan hangokat hallatnak, mint Sanyi gazda, ha a bugyborékoló gyümölcsökből készült bűdös vizet megitta.

És Tofu, bár kutyaagyával képtelen szavakkal megfogalmazni, érzi: az agyarasok eltávozása, a zöld fickók megdermedése, a csőrös fickók érkezése és rikácsolása mind róla szól, hogy nem csak kinn a természetben, hanem benne magában is készülődik valami. Valami rettenetes.

A vén kutya szíve megremeg.

„Csóringer vidék, csóringer népség...” – gondolja Sanyi végignézve a jándi strand elhagyott, kifordult öltözőfülkéin és a büfé melletti szemétdombon. (Azt majd a tavaszi ártüneti el.)

„El kell költözni innen, el, Gávára...” De tudja, ez nem olyan egyszerű. Apja (szokás szerint) ígéretett fűt-fát az esküvő előtt, utána azonban (szokás szerint) visszakozott. Nem vonta be a hizlalda és a vágóhid vezetésébe, nem került a pénz közelébe. „A piszok, zsugori sváb.” Sanyi maradt üzletkötő és árukihordó.

Az újszállási ház nem jó. Karban van tartva és elég nagy, csakhogy bűdös. Nem lehet kiszellőztetni. Ezt a szagot megérezte Emcin is, mikor a töltés aljában először ledöntötte. Akkor azt hitte, valami gyomról ragadt rá. „Pedig fürdik rendesen, meg kölnizi is magát. Szegény Emci!” Unja már az örökös hisztijét, de tényleg nincs aranyélete a feleségének. Mert mit ad ő neki? Semmit. Inkább Evelinre költ. „Amúgy

nem kell sajnálni Emcit, megéri ő a pénzét. Amikor másfél éve az a rendőr nyomozott Csatár Bandi különös halála ügyében, Emci feszt ott sertepertélt körülötte, majd kiugrott a szeme.”

Gáván van egy félig kész ház, amit adósság fejében kapott az apja, azt befejezhetné. Élne benne, mint egy király. Újra együtt lenne a haverokkal, járnának Nyárligetre bokszmeccsre, meg bowlingozni a plázába. Á, nem jó elköltözni mégsem, mert az apja pontosan tudja, melyik üzleti útja mennyi időt vesz igénybe, rájönne, hogy kimaradozgat otthonról. Ráadásul ha elmennének Újszállásról, Kati kapná meg az itteni házat. Kati férjhez megy, belakja, s mikor meghalnak a lányok szülei, és Sanyi kéri a sógornőjét, hogy fizesse ki a ház felét, nagy csodálkozás lesz: „Nektek van új otthonotok, minek akarnátok ebből is részt?” Ha bírósággal fenyegetőzne, biztos beadná a derekát, de olyan szegénytelenül kis összegre taksálnák a házat, hogy annak a feléért még egy bűgöcsigát se vehetne. Az ingatlanbecslés előtt még direkt le is lagnák. „Szemét, csóringer fajta ez a nép!” Igaz, ő százszor többet fog örökölni Emcinél, le is mondhatna az újszállási házról, ám erre a nagyvonalúságra nem viszi rá a sváb vére.

És Gáván végképp hozzákötné magát Emcihez. Amit nem akar. Nem akar? Maga sem tudja. „Azt mondják, minden férj hamar megunja a feleségét, a gyermekét viszont örökre szereti.” Nincs még gyerekük. Az orvos szerint lehet. Sanyinak fogalma sincs, kell-e neki. Az egy kis izé, amivel gond van, de jó dobálni, nyomogatni, játszani vele. Olyasmi, mint egy kutya. „Tofu nagyon öreg, maholnap megdöglik. Talán jó lenne helyette valaki.”

És itt van Evelin. Evelinhez járt a házassága előtt is, mi-

ért ne járna még mindig? A lány recepció a Tóvári panzióban, ha nincs ott a főnöke, mehetnek egy üres szobába. Már azt fontolgatta, érdemes lenne otthagyni Emcit Evelinért, de egyre gyakrabban fordul elő, hogy Evelin nem veszi fel a mobilját, ha hívja. Sanyi akkor nem szokta felvenni Evelin hívását, ha éppen Emcivel van. Ebből az következik: Evelinnek is van valakije. Ez eddig meg sem fordult a fejében. Hogy Evelin egyáltalán nem biztos pont az életében. Faggatta. Hiába. Csak vonogatta a vállát. Amikor meg utoljára együtt voltak, behunyta a szemét, mintha közben más férfin járna az esze. Igaz, Sanyi is gyakran behunyja a szemét, de ő pornóújságokban látott jeleneteket idéz fel. „Az más.”

És itt tartván megint facsarni kezdi valami az orrát. „Ez az esős évszak, ez a dohos ősz!” Felidéződik benne a délelőtt elhalt prüszkölés kellemetlensége, s mikor már megjedne, egy hatalmasat tüsszent.

Imád tüsszenteni. Nagyobb élvezet, mint az ebéd utáni cigi.

Gyerekkorában tüsszentőversenyeket tartottak az öccsével. A napba néztek, vagy ha nem süttött, loptak Holczmájer nagypapa pipadohányából, azt szagolgatták. Sanyi lett az abszolút bajnok: tizenkettőt tüsszentett egymás után.

Kifújja az orrát, megtörli a szemét. Már nem is látja olyan lehangolónak a környéket meg az újszállási életét. Ez a jándi Tisza-part egészen takaros, még így ősszel is. A szélén Hinc Jani ősrégi Ikarusból kialakított büféje egészen vicces.

Eszébe jut Kati. „Hm, formás kis csibe. Hasonlít Emcire, mégis más.” Katival eddig annyira jutott, hogy megleszte, amint pucéron ugrál a fürdőszobában. (A lány kezében – mikrofont helyettesítendő – dezodorosflakon volt, X Fak-

tor sztárnak képzelte magát.) Ennyire jutott Katal, többre nem. De még bármi megtörténhet.

És hát Emci sem olyan rossz portéka. Az ágyban legalábbis mindent megcsinál, nem kell könyörögni neki.